

Stjärnkalaset Östra

– förslag på utvecklingsområden

En rapport av *Eric Sjöström*
på uppdrag av Teatercentrum

Innehåll

Inledning och bakgrund	4
Sammanställning av intervjuer	
Arrangörer	5
Bidragsgivare	8
Teatrar	11
Analys	14
Slutsatser	16
Diskussionsfrågor	18
Medverkande	20

Affisch till Stjärnkalaset. Illustration: Valeria Hedman/Transferstudio.

Inledning

Denna rapport avser att utreda Stjärnkalaset Östra, som är den utbudsdag för barn och unga i Stockholm som sedan 2008 arrangeras av Teatercentrum Östra.

Bakgrund

Arrangemanget syftar till att presentera aktuell repertoar hos fria teatrar kopplade till Stockholms stads Kulan och Region Stockholms scenkonststöd. Utbudet riktar sig till förskolan och grundskolan samtliga årskurser till och med gymnasiet. Målgrupp är arrangörer av olika slag: pedagoger, skolledare och kulturombud inom förskola, grundskola samt gymnasiet. Programmet omfattar mellan 25 – 30 akter som presenteras på olika scener runt om i staden. Under 2023 provas för första gången att sprida evenemanget till två dagar.

Medverkande teatrar under Stjärnkalaset väljs ut genom ett antal kriterier. Dessa är relevans, hantverkskunnande, tillgänglig för turné samt aktualitet (det vill säga om den är ny eller om den funnits på repertoaren under en längre tid) och ingår i en samlad bedömning. Utöver teaterföreställningar visas ett urval dans- och cirkusföreställningar. Stjärnkalaset ger inte bara professionella teatrar i Stockholm med egen scen en möjlighet att presentera sitt utbud, utan även möjlighet för teatrar utan egen scen att delta.

För den övergripande planeringen och genomförandet svarar Teatercentrum Östra. Till den finns en referensgrupp bestående av ett antal fria professionella teatrar med scener. För dansspåret finns Dansistan som samarbetspart.

För att kunna genomföra Stjärnkalaset Östra går alla medverkande teatrar in med betydande resurser i form av scener, personal, teknik och administration för att säkerställa ett professionellt genomförande. För 2020 uppgick dessa insatser till ett värde motsvarande 200.000 kronor. Varje medverkande teater bidrar i genomsnitt med mellan 7.000 och 12.000 kronor per teater beroende på åtagande och aktiviteter runt omkring.

Stjärnkalaset startade i Stockholm, men liknande arrangemang görs av Teatercentrums övriga regionala kontor benämnda Södra, Västra och Norra. Stjärnkalaset är navet i Teatercentrums förmedlingsarbete.

Syfte

Teatercentrum Östra har idag närmare 50 medlemsteatrar och växer stadigt. Det innebär en utmaning med det stora antalet medlemmar samt att flera nya medlemmar spelar för vuxna och kan därför inte medverka.

Frageställningarna i utredningen handlar om hur nuvarande utformning av Stjärnkalaset svarar mot förväntningar och behov hos arrangörer, teatrar och bidragsgivare. Finns det andra sätt att utforma utbudsdagen på, finns det sätt att öka finansieringen och finns det behov av en utbudsdag som vänder sig till vuxen publik? Utredningen tar också fasta på hur de olika intressenterna ser på Teatercentrums verksamhet rent övergripande.

Metod

Utredningen bygger på en kvalitativ metod med djupintervjuer med ett urval av representanter för arrangörer, teatrar och bidragsgivare. Respondenterna har valts ut utifrån att de har relativt stor erfarenhet av att delta i Stjärnkalaset. Därutöver har samtal förts med samtliga verksamhetsledare för de olika regionerna inom Teatercentrum. En lista på samtliga respondenter återfinns på sid 20.

Frågeområden

Frågorna har kretsat kring tre områden:

1. Stjärnkalaset idag:

Vad fungerar särskilt bra i nuvarande form som inte bör förändras. Vilka är de främsta utvecklingsinsatser som behövs göras. Finns behov av workshop/seminarier, i så fall om vad. Önskas en ökad politisk närvaro. Hur kan man utveckla nätverkande och ökad samverkan mellan teatrar och arrangörer. Vilka hinder kan finnas för att medverka/delta på kommande Stjärnkalaset. Praktiska frågor kring antal dagar, geografisk placering/uppdelning, hela föreställningar eller delar av en föreställning, förtäring, information, marknadsföring utbud/kurerat innehåll/uttagningskommitté. Finansiering/deltagaravgift, hur mycket kan man betala.

2. En utbudsdag för vuxenproduktioner:

Finns det en efterfrågan. Ska den ingå i ordinarie Stjärnkalaset eller vara fristående. Ska den göras tillsammans med de övriga Teatercentrum. Vilken geografisk placering. Vilka förväntningar finns. Finansiering – deltagaravgift. Andra synpunkter/inspel på en utbudsdag för vuxenproduktioner.

3. Utveckling av Teatercentrums arbete:

Behövs fler insatser på att skapa möten och nätverk mellan teatrar och arrangörer? I så fall vilka. Andra synpunkter/inspel på att öka samverkan mellan teatrar och arrangörer.

Arrangörer

Här följer ett referat av de intervjuer som har gjorts med ett antal arrangörer, som har besökt Stjärnkalaset. Texten är indelad under rubrikerna Stjärnkalaset, Utbudsdag för vuxenproduktioner och Teatercentrums övriga verksamhet.

Stjärnkalaset

Styrkor idag

Bland de tillfrågade arrangörerna är enigheten stor kring att visning av hela föreställningar är en särskilt avgörande styrka. Man anser att det ger arrangörerna en bättre bild av utbudet i sin helhet och det blir enklare att göra bedömning om inköp än om föreställningarna hade visats i delar. Det är också positivt att det finns olika spår för olika åldrar och målgrupper.

Andra delar som man pekar på som viktiga att behålla – men som också är motsägelsefullt – är att några vill besöka teaterns hemscener, medan andra vill ha samtliga föreställningar samlade under samma tak. Man anger att det finns en fördel och en effektivitet i att kunna se samtliga föreställningar på samma plats för att underlätta och frigöra tid för samtal och nätverkande väl på plats.

Dock är man medveten att detta kan vara problematiskt, både bland teatergrupperna, men även svårigheten att hitta en plats detta skulle kunna rymmas. Några föreslår exempelvis Kulturhuset Stadsteatern och Riksteaterns lokaler i Hallunda som lämpliga platser.

Utvecklingsområden

När det gäller vilka utvecklingsinsatser som efterfrågas för Stjärnkalaset så nämner många att man gärna ser att utbudsdagarna äger rum under två dagar – och gärna ännu fler dagar om det skulle vara möjligt. På så sätt ser man framför sig möjligheten att kunna ta del av allt utbud utan att behöva välja bort något. Exempelvis att den första dagen fokuseras på föreställningar för yngre barn och den andra för äldre barn. Detta skulle göra det lättare för de som reser långt att kunna planera sin vistelse bättre, och att utbudet känns relevant för de olika arrangörerna.

Man anser även att flera dagars arrangemang skulle göra det möjligt för fler teatrar utanför Stockholm att vara med i utbudet. Man vill även skicka med synpunkten att det är viktigt att produktionerna som visas på Stjärnkalaset har en bred representation gällande målgrupper och tematik bland föreställningarna.

Workshops utanför Stjärnkalaset

En annan utvecklingsinsats som man funderar kring är huruvida utbudsdagen även ska innehålla exempelvis föreläsningar och seminarium. På detta svarar de flesta att det skulle kunna vara intressant, men det får inte vara på bekostnad av tiden som man har att se föreställningar. Det ska även kännas relevant för de olika intressenterna, exempelvis seminarium som är kopplade till tematiken i föreställningarna. Men många påpekar att sådana plattformar och forum redan finns.

Däremot ser man att det finns en möjlighet att ta del av workshops utanför Stjärnkalaset. Sådana skulle kunna kretsa kring teman som kan stärka arrangörerna, exempelvis hur man kan arbeta med lärarhandledning eller hur man som pedagog ska agera när man tar med sig sina elever på föreställningar.

Mer festivalkänsla

Något som även nämns är att det mingel som brukar vara förlagt under kvällen på Stjärnkalaset behöver fräschas upp. Så som det är nu har man svårt att veta vem det är till för och vad som ska göras där. Minglet behöver bli mer genomtänkt om det ska vara till för annat än en mötesplats för deltagarna. Man efterfrågar en mer ”festival-lik” stämning.

Ändrad tidpunkt på året

Tidpunkten för Stjärnkalaset är något som nämns vid flera intervjuer. Man anser att januari är för sent för arrangörerna att ta ställning till vilka föreställningar som ska köpas in, inte minst inom ramen för Skapande skola.

Förslag är att det i stället borde äga rum i september/oktober/november. Alternativet är att skapa en digital utbudsdag inför Stjärnkalaset i januari. Så att arrangörerna hinner få en översikt av utbudet och kan sedan se föreställningarna på plats för att därefter fatta beslut om inköp.

Bland de intervjuade nämns även ett förslag om att arrangera ytterligare en utbudsdag under året för de som känner att de missade någon föreställning, men som man gärna ville ta del av.

Underlätta för lärarna

Från de röster som företräder kulturombuden i Stockholms stad så ser man att det finns en stor svårighet i att få loss de lärare som är kulturombud i kommunens skolor att delta under Stjärnkalaset. Man är hårt pressade att eleverna ska få sin garanterade undervisningstid och har

därför svårt att få lov av rektor att gå ifrån undervisningen. Man pekar även på den stora bristen på vikarier och att många lärare är sjukskrivna. Det är helt enkelt för svårt för kulturombuden att medverka trots att intresset finns.

Ett förslag på lösning är att man lägga Stjärnkalaset på exempelvis tre eftermiddagar, på så sätt kan lärarna gå på Stjärnkalaset efter sin arbetsdag i klassrummet.

Temaworkshops

En ytterligare dimension är att man gärna ser att det arrangeras workshops och seminarier kopplade till föreställningens tematik. På så sätt blir arrangemanget större än att ”se” föreställningar, vilket gör det lättare att få tillstånd från rektorerna. Man hänvisar till ”Kolla Kulan” som ett liknande arrangemang. Här ser man gärna att Teatercentrum ska samarbeta närmare med aktörerna inom Kulan för att kunna komplettera varandra. Exempelvis genom att använda Kulans kanaler för marknadsföring då man anser att Stjärnkalaset är för osynligt bland kulturombuden.

Fler skolor önskas

Något som man ser som problematiskt är att det är för få lärare och kulturombud som deltar på utbudsdagarna. Man ser även att det finns en icke-demokratisk aspekt i att friskolor inte har samma krav på sig som kommunala skolor, vilket gör att det finns många elever i friskolor som inte möter kultur på samma sätt. Detta är man orolig över och som man gärna ser som ett diskussionsämne inom ramen för Teatercentrum.

Påverka politiken

På frågan om man önskar se mer politisk närvaro under Stjärnkalaset så svarar de flesta att det skulle vara en stor önskan, men att det förmodligen inte är realistiskt. Många upplever att politiken är väldigt frånvarande – och till och med ointresserade. Trots att man upplever att kultur för barn och unga är det enda område som politikerna kan enas kring. Däremot ser man gärna att Teatercentrum bör vara en kraft som trycker på politikerna att skolorna får ett större uppdrag att låta eleverna möta kultur i större utsträckning. Gärna kvantifierbara mål.

Någon hänvisar även till att Barnkonventionen är lag i Sverige och att bara det borde vara ett incitament för politikerna att bli mer intresserade och vilja satsa på barnkultur. Här anser man att Teatercentrum skulle kunna arbeta mer för att trycka på betydelsen av Stjärnkalaset och att det skulle kunna påverka de ekonomiska resurser som ges för att skapa scenkonst för barn och unga.

Mötesbehov

Bland de intervjuade anser de flesta att det främst är föreställningarna som är viktiga under Stjärnkalaset. Man ser

att det skulle vara givande med fler mötestillfällen bland de olika aktörerna, dels mellan arrangörerna, men även mellan teatergrupper och arrangörer. Intresset för att mötas finns alltså, men gärna i ett annat sammanhang än under Stjärnkalaset's dagar.

Praktiska frågor

I intervjuerna frågade vi efter ett antal praktiska aspekter som arrangörerna fick tycka till om. Bland annat anser man att Stjärnkalaset fortsatt ska vara placerat i Stockholm av praktiska skäl, men att det skulle vara trevligt om det även kunde förläggas utanför Stockholms stad. Man är dock medveten om att detta kan påverka stödgivningen från både staden och regionen och då är man villig att låta det vara som det är.

Vidare har man inte större synpunkter på exempelvis förtäring och liknande, utan man tycker det är bra som det är, nämligen att det finns enklare luncher och fika under utbudsdagen. Dock skulle man gärna vilja att alla deltagare har lunch och raster på samma plats för att kunna samtala med andra mellan föreställningarna.

Inte heller är informationen om dagen eller marknadsföringen av föreställningarna något som behöver utvecklas nämnvärt. Man tycker generellt att detta fungerar bra som det är idag.

Urval eller inte

Däremot finns det en kluvenhet i frågan om det bör finnas en slags urvalskommitté för Stjärnkalaset. Å ena sidan anser man att det skulle underlätta och vara ett sätt att kvalitetssäkra föreställningarna för arrangörerna. Men man förstår å andra sidan att alla Teatercentrums medlemmar ska ha möjlighet att delta, samt att arrangörerna själva har ett ansvar att se kvalitét utefter sina behov.

Man ser att mångsidigheten är en styrka och att det främjar scenkonsten att inte behöva anpassa sig till ett visst urval.

Deltagaravgift

Bland arrangörerna anser man att det finns en möjlighet att betala en rimlig deltagaravgift om ca 1.000 kr. Man ser att det finns utrymme för detta och förstår att en sådan avgift kan vara med och påverka Stjärnkalaset positivt. Bland annat tänker man att det kan gå till att finansiera en lokal där hela utbudsdagen kan samlas.

Dock finns det ett medskick att alla kanske inte har möjlighet att betala, men de som kan gärna gör.

Övriga synpunkter

Ett medskick från de intervjuade är att något som man anser avgörande när man som arrangör ska välja vilka

föreställningar som köps in är huruvida man kan nyttja scenkonststödets från Region Stockholm som gör att vissa föreställningar får ett 50% reducerat pris. Detta gör att de ”fattigare” kommunerna i Stockholmsregionen kan köpa fler föreställningar, men eftersom bidrag inte kan tillämpas på alla föreställningar så blir det ett eget slags urval på detta sätt. Detta gör det även svårt att köpa föreställningar från teatergrupper utanför Stockholmsregionen även om arrangörerna skulle vilja.

Ett ytterligare medskick är om det skulle finnas en slags turnesamordnare som skulle kunna bistå kommuner som bokar samma föreställning. På så sätt skulle man kunna dela på kostnader som är kopplade till teaternas turnéer.

Man önskar även att det skulle bli lättare att se utbud på andra orter än i Stockholm.

Några av de intervjuade har frågat sig om teatern skulle vara intresserade av att ta del av arrangörernas feedback på föreställningar? Till exempel om varför arrangörer väljer eller väljer bort att köpa in vissa föreställningar. Man anser att arrangörerna skulle kunna bidra med sitt perspektiv för att teatergrupperna skulle kunna utveckla sitt konstnärliga innehåll. Om detta skulle vara intressant, på vilket sätt skulle arrangörerna kunna delge teatern denna feedback?

Utbudsdag för vuxenproduktioner

Många av arrangörerna kan se att det finns en viss efterfrågan på en utbudsdag för vuxenproduktioner. Inte minst för att stärka området föreställningar för ”unga vuxna” då man menar att många vuxenproduktioner också kan vara intressanta för den äldre ungdomspubliken.

Man tänker att man i så fall bör förlänga det nuvarande Stjärnkalaset med ytterligare dagar för att visa vuxenproduktioner. Detta av praktiska skäl för det som är tillresande. Många höjer dock ett varningens finger för att det finns en rad varianter av utbudsdagar på detta område, både digitala och fysiska vilket möjligen skulle skapa en onödig konkurrens.

Om ändå Teatercentrum skulle skapa en sådan här utbudsdag så vill arrangörerna se att det kommer teatergrupper från hela landet, och då helst till Stockholm. Detta skulle vara attraktivt, men återigen en fråga om kvalitet. Om kvalitén på Teatercentrums utbudsdag är högre än andra utbudsdagar så skulle man gärna välja det framför andra.

En ytterligare aspekt som lyfts är den att många kommuner inte har egna budgetar för vuxenkultur, vilket gör att det blir svårt för arrangörerna att köpa in föreställningar som är vuxenproduktioner. Därmed blir incitamentet att skapa en utbudsdag för detta något svagt.

Precis som för det nuvarande Stjärnkalaset så anser man bland de intervjuade arrangörerna att det finns utrymme för en rimlig deltagaravgift.

En sammanfattning efter intervjuerna är att om Teatercentrum kan åstadkomma en utbudsdag för vuxenproduktioner som överträffar de utbudsdagar som redan finns så är man positiv till en sådan utveckling.

Teatercentrums övriga verksamhet

Bland arrangörerna finns ett tydligt behov av fler mötesplatser mellan teatrar och arrangörer inte minst. Dels vill man ha möjlighet att dela erfarenhet om vilka förutsättningar och behov som finns hos respektive part, dels ser man ett behov av kompetensutveckling.

Avseende erfarenhetsutbyte så handlar det om att arrangörer och producenter behöver förstå varandras villkor, vilka faktorer som styr vid beställning av en produktion och vilka behov teatergrupperna har. Det skulle även kunna handla om att stärka arrangörsledet bland kulturombuden i förskola och grundskola. Här skulle en insats kunna göras för att höja kompetensen kring hur man arrangerar professionell scenkonst inom skolan, och hur man bokar föreställningar.

När det gäller kompetensutveckling så efterfrågar man i arrangörsledet bland annat föreläsningar om teaterföreställningarnas tematik eller kringliggande områden. Bland annat ser man att Teatercentrum skulle kunna samarbeta med Centrum för barnkulturforskning och andra aktörer för sådana insatser. Något som liknar de så kallade barnkulturdagarna på Stockholms universitet eller ”Mötesplats barnkultur”. Kanske i samarbete med regionen, Stockholms stad, Riksteatern med flera. Kanske att detta görs som en regional (inom Teatercentrum Östra) konferens årligen, som ett komplement till Bibu?

Bland de intervjuade framhåller man att Teatercentrum har en viktig roll att fylla som företrädare för sina medlemmar. Man tycker det är viktigt att Teatercentrum fortsätter visa på betydelsen av dess medlemmar, och att Stjärnkalaset skapar förutsättningar för fortsatt konstnärlig utveckling inom scenkonsten.

Ett medskick från en intervjuperson är att Teatercentrum borde ligga på Kulturrådet för att skapa ett landstäckande turnéstöd.

Bidragsgivare

Här följer ett referat av de intervjuer som har gjorts med ett antal bidragsgivare från Stockholm stad och Region Stockholm, som stödjer Teatercentrum. Texten är indelad under rubrikerna Stjärnkalaset, Utbudsdag för vuxenproduktioner och Teatercentrums övriga verksamhet.

Stjärnkalaset

Styrkor idag

Bland bidragsgivarna är man eniga kring att visning av hela föreställningar är en särskilt avgörande faktor.

Man påpekar även att det inte finns några andra typer av utbudsdagar i Stockholm och att Stjärnkalaset fyller en viktig plats och viktig aktör för detta. Inte minst är det viktigt är att Teatercentrum arbetar för att samtliga av regionens kommuner finns representerade.

Man upplever att det fungerar bra rent organisatoriskt och logistiskt, och att det är en fördel att det ligger placerat i Stockholm.

Man tycker även att det är bra att publiken befinner sig i olika teaterrum och att man kan ordna med transport till de olika föreställningsplatserna. Även om man ser att det finns en poäng i att ha alla föreställningar på en och samma plats så tycker man det är särskilt viktigt för barnpubliken att få se de olika teatrarna. Det är även bra att det är två dagar och att man alltmer börjat vidga vilka konstformer som syns, inte minst dansen och nycirkusen.

Utvecklingsområden

Bland utvecklingsinsatser nämner man bland annat att det skulle behövas ett förtydligande eller definition om vilka som är arrangörer. Det är bland annat viktigt att inte glömma bort att kultursekreterare, kulturombud från skolor, och representanter från bibliotek och andra samlingslokaler också är arrangörer.

Mer samarbete med kommunerna

Man ser även att Teatercentrum borde rikta sig mer till skol- och utbildningsförvaltningarna i de olika kommunerna. I Stockholms stad finns till exempel ett hundratal lärare som är kulturombud och som det inte är lika lätt att nå ut till olika kommuners kultursekreterare och andra tjänstepersoner.

Uppfräschningsbehov

Det finns även synpunkter på att man tycker att Stjärnkalaset behöver bli mer modernt och att hela konceptet

kring festivalen upplevs som föråldrat och gammalt. Man bör jobba med eventet och den grafiska profilen kring det hela och försöka hitta sätt att skapa en känsla av att utbudsdagen känns mer angelägen och lockande.

Mer nätverkande

Något som man från stödgivarnas sida ser som en möjlig utvecklingsinsats är att det anordnas någon form av professionellt forum för nätverkande.

Dock ska detta forum inte vara ”ännu en plattform” för fortbildning då man anser att sådana redan finns. Men man eftersträvar något som liknar ”Kolla kulan” där producenter kan få möjlighet att sälja teatrarnas produktioner och arrangörerna kan möta producenterna på ett mer professionellt sätt. Detta eftersom man vill att så många arrangörer köper så många föreställningar som möjligt.

Fokus bör ligga på att få teatrarna och arrangörerna att närma sig varandra mer hands on.

Mer barnpublik

Från bidragsgivarnas perspektiv är det viktigt att deltagarna får så mycket ut av utbudsdagen som det bara går. Det handlar om att kultursekreterare och ombud får bra dagar, men också att det finns många barn i publiken eftersom det just är som är slutkonsumenter av det som visas under Stjärnkalaset.

Fler kultur- och fritidschefer

Avseende frågan om en ökad politisk närvaro så anser man att konceptet kring Stjärnkalaset inte är tillräckligt starkt för att kunna vara intressant hos politikerna. Men om man ska engagera politiker så bör man försöka uppmärksamma politiker i kommuner utanför Stockholms stad. Detta för att öka intresset och i förlängningen möjliggöra mer resurser till de som köper in den fria scenkonsten. Man ser en mer allmän kunskapshöjning bland kommunpolitiker är eftersträvansvärd.

Det som däremot framkommer i intervjuerna är att kultur- och fritidschefer från regionens kommuner bör vara en mer intressant målgrupp än politikerna.

Generellt sett anser man inte att det behöver skapas fler mötesplatser under själva Stjärnkalaset. Man anser att de olika aktörerna redan vet hur systemet går till, utan det är först i senare skede i den direkta kontakten mellan arrangör och teater som är viktig. Det behöver finnas god tillgång på rätt information.

Urval

Från bidragsgivarnas sida anser man att det skulle behövas någon form av urval av de föreställningar som visas upp. Man tycker att det konstnärliga utbudet generellt sett är för svagt och att kvalitén behöver höjas. Detta skulle kunna vara ett sätt att kunna profilera sig mer och att Stjärnkalaset skulle kunna behöva ta lite mer inspiration från andra utbudsdagar avseende upplägg. Detta skulle även kunna bidra till en mer konstnärlig utveckling.

Underlätta för lärare

En aspekt som anges är även den att många av de kulturombud som besöker Stjärnkalaset är lärare. Dessa har ofta svårt att ha tid med att närvara under hela dagar, därför föreslår man att man delar upp Stjärnkalaset i halvdagar för att ombuden lättare ska hinna med och kunna prioritera närvaro.

Finansiering

Från bidragsgivarna anser man att Teatercentrum kan behöva samarbeta mer för att få större muskler. Ett annat alternativ skulle kunna vara att söka sponsring.

Annat skulle även kunna vara att man gör samarbeten med en institution. Man förstår att Teatercentrum bevakar och prioriterar sina medlemmar, men att man i dessa sammanhang kanske behöver söka sig mer utåt. Som att ta inspiration av Riksteaterns barn-utbudsdagar. Även bygga på med andra perspektiv så som BOOM scenkonstdagar exempelvis.

Gällande tanken om att ta ut en slags deltagaravgift så ser man från stödgivarna med försiktig positivitet på detta. Även om man förstår att det kan vara känsligt och att alla kanske inte kan ha råd så anser man att med de subventioner som finns för att köpa in scenkonst så borde kommunerna ha råd att betala en rimlig deltagaravgift.

Övriga synpunkter

Ett medskick som görs är man tycker att Teatercentrum skulle kunna vara väldigt behjälpliga med är att anordna någon form av ”arrangörsskola”. Det skulle vara ett sätt att professionalisera arrangörskapet i skolan riktat till kulturombuden. Samtidigt skulle detta kunna vara kompetensutveckling för teatrarna om hur skolan fungerar.

Det finns en positiv syn på Teatercentrums arbete och de tendenser som finns i det ökade antalet medlemmar. Det är bra med den professionalisering som görs inom den fria scenkonsten.

De fortsatta förväntningarna som finns är att Teatercentrum fortsatt arbetar för att täcka in kommunerna i hela regionen, vid sidan av Stockholms stad. Det är där särskilt viktigt att attrahera målgruppen som är kultursamordnare, kultursekreterare, Skapande skolasamordnare och kulturombud.

Därtill är det viktigt att fortsätta upprätthålla hög kvalitet i de produktioner som visas under utbudsdagen.

Vidare ser man att det skulle vara bra om det fanns möjlighet att uppdra åt en kommunikatör som arbetar med Stjärnkalaset. Något som även skulle öka förtroende och professionaliteten kring arrangementet i kommunikationen med arrangörer med mera.

Utbudsdag för vuxenproduktioner

I intervjuerna med representanter från både Region Stockholm och Stockholms stad uttrycks ett svalt intresse för utbudsdagar för vuxenproduktioner.

Man anser att Stjärnkalaset fyller en viktig roll för just barn- och ungdomskulturen och finns till för skolelever samt kultursekreterare och kulturombud. Man ser inte heller att det finns ett lika stort behov av ett Stjärnkalas för vuxenproduktioner då det inte finns den typen av politiska incitament för det och för att utbudet i övrigt är mycket större inom det området.

Man förstår dock att frågan uppstår bland Teatercentrums medlemmar, men från bidragsgivarnas sida så ser man att det skulle vara svårt att legitimera riktad stödgivning för detta.

Man ser det också att det finns en svårighet i att det i Stockholm finns många stora och fria aktörer som inte är medlemmar i Teatercentrum som i så fall skulle stå utanför en sådan utbudsdag.

Utveckling av Teatercentrums övriga verksamhet

Från bidragsgivarnas sida anser man att Teatercentrum har en viktig roll att spela och man har inte så mycket åsikter kring hur stödmedlen används i förhållande till Stjärnkalaset.

Man ser även Teatercentrum som särskilt viktig när det gäller arbetsgivarfrågor för det fria kulturlivet. Det är betydande att Teatercentrum är med och bidrar till det professionella kulturlivet på så vis och ger en plattform för kulturskaparna. Både till detta och till Stjärnkalaset för barn och ungdom ger man gärna stöd till.

Vad Teatercentrum skulle kunna bidra med för arrangörerna är att bistå med kunskap för hur man kan se till att arrangörer i skolan blir mer professionella. I skolan är det ofta lärare som är länken till teatrarna och där skulle man kunna göras en kunskapsinsats för dessa i syfte att stärka arrangörsledet.

Dockteatern Tittut. "DIDI & GOGO" med Sofia Hollsten och Josefin Karlsson. Foto José Figueroa.

Teatrar

Här följer ett referat av de intervjuer som har gjorts med ett antal teatrar, som är medlemmar i Teatercentrum och som har medverkat på Stjärnkalaset. Texten är indelad under rubrikerna Stjärnkalaset, Utbudsdag för vuxenproduktioner och Teatercentrums övriga verksamhet.

Stjärnkalaset

Styrkor idag

Bland de intervjuade representanterna för teatrarna är man enig om att visning av hela föreställningar är en särskilt avgörande faktor gällande Stjärnkalaset framgångsfaktorer. Man anser att publiken då får en full konstnärlig upplevelse och att teatrarnas utbud annars inte kommer till sin rätt om man skulle dela upp föreställningarna. Dessutom ser man att det är det som gör att arrangörerna vill köpa föreställningarna.

Ett viktigt perspektiv som ges av teatrarna är att allt det praktiska och hela logistiska förfarandet under Stjärnkalaset fungerar bra och inte bör förändras.

Utvecklingsinsatser

När det gäller vilka utvecklingsinsatser som efterfrågas för Stjärnkalaset föreslår några av de tillfrågade att Teatercentrum Östra bör titta på hårdare och tydligare fördelning av vilka medlemmar som kan visa sina föreställningar under Stjärnkalaset.

Spridning av föreställningar

Man har förståelse för att de teatrar som upplåter sina scener bör vara med, men kanske endast med en produktion.

Övriga medlemmar ska kunna fördelas i Stockholm, men skulle lika väl kunna visa sina föreställningar på någon av de övriga Stjärnkalaset i landet. Öst har många fler medlemmar än andra regioner i Teatercentrums organisation. Östra-medlemmar skulle kunna bidra till att fylla ut utbudet i de andra regionerna.

Exempelvis skulle Dalarna kunna ingå i Stjärnkalaset i Norr och de på Gotland Stjärnkalaset i Södra. Finansieringen behöver i så fall ses över. Detta skulle exempelvis kunna bidra till att man kan hjälpa och subventionera just de teatrar som spelar på andra Stjärnkalaset än i Östra.

För de teatrar som finns utanför Stockholmsområdet är man glad över den utveckling som skett kring att Stjärnkalaset är mer inkluderande och man hoppas att detta är en trend som fortsätter framöver. Man vill

alltså se att det bereds mer plats på scenerna för de teatrar som finns utanför Stockholm. Man vill känna sig inbjuden att delta. Själva deltagandet i sig anser man inte vara några stora problem då man tycker att det finns tillräckligt med scener, men man måste beredas plats i programmet.

Större lokaler

En konkret önskan om utveckling från de intervjuade är att man gärna ser en ökning av lokaler/scener. Det behöver inte vara regelrätta teatrar, utan större lokaler så som gymnastiksal där man kan bygga upp scenografier till flera föreställningar samtidigt. På så sätt skulle man kunna låta fler teatrar spela fler föreställningar på samma plats. Detta skulle vara bra för de turnerande teatrarna, inte minst de som har sin bas utanför Stockholmsområdet. Man ser även att en sådan lokal skulle kunna fungera som en mötesplats mellan teatrar och arrangörer så arrangörerna inte i lika stor uträkning skulle behöva lägga tid på att förflytta sig mellan olika föreställningar om de var samlade i samma lokal.

Fokus på föreställningar

Man ser heller inte att man ska utöka Stjärnkalaset innehåll med annat än föreställningar. Workshops och seminarium kan vara intressant, men det ställer mer krav på Teatercentrum och medlemmarna, och då är arbetet med föreställningarna viktigare att prioritera. Dock tycker man att Teatercentrum kan göra mer för att skapa mötesplatser mellan teatergrupperna. Allt från att skapa digitala mötesrum till att ta initiativ till afterworks och liknande.

Man ser också att det finns behov med att stärka arrangörsledet och att Teatercentrum skulle kunna samarbeta mer med andra på detta område.

Fler kulturombud

Ännu ett medskick som kommer från teatrarna är att man önskar ett ökat publikantal och då inte minst en större representation från skolornas kulturombud. Man önskar att mer insatser läggs på att marknadsföra Stjärnkalaset mot denna målgrupp.

Marknadsföringen kring Stjärnkalaset är något som behöver förbättras generellt anser många av de intervjuade.

Öka intresset från politiker

På frågan om man önskar se mer politisk närvaro under Stjärnkalaset så svarar de flesta att det skulle vara en stor önskan, men att det kanske inte är rätt forum att diskutera

teatrarnas villkor. Däremot är det viktigt att Teatercentrum visar vilken betydelse Stjärnkalaset har. Generellt så anser man att ett ökat intresse och förståelse från politikerna är eftersträvarvärt.

Man ser möjligen en potential i att skapa ett enstaka seminarium i samband med en föreställning där politiker, arrangörer och teatrar möts för att prata om förutsättningarna för barn och ungdomskultur.

Behov av mötesplatser

Bland de intervjuade anser de flesta att det främst är föreställningarna som är viktiga under Stjärnkalaset och att det inte finns ett så stort intresse av att ha fler mötesplatser under själva arrangemanget, snarare under andra tillfällen på året. Man upplever att Stjärnkalaset är för kort och för utspritt för att kunna skapa gemensamma mötesplatser. Teatrarna upplever sig som duktiga på att informera när de möter publiken före och efter föreställningarna.

Urval

I intervjuerna frågade vi efter ett antal praktiska frågor som arrangörerna fick tycka till om. Här tycker man att Teatercentrum idag gör ett bra jobb, men att arrangemanget ska vara realistiskt och görbart. Hellre ett mindre arrangemang med hög kvalitet. Men man tycker att det som görs betyder mycket för medlemmarna.

Bland de intervjuade teaterrepresentanterna finns olika syn på huruvida ett urval av föreställningar skulle behöva göras för Stjärnkalaset. Några påpekar att ett urval alltid kommer baseras på en personlig smak och att det i detta fall kanske inte är lämpligt. I stället bör Teatercentrum se till att nya medlemmar håller en hög professionell nivå vid inträde, vilket skulle kunna vara en garant för kvalitet. Däremot skulle man kunna tänka sig att man ser över hur uppläggen av ”spåren” ser ut och att man gör fördelning mellan målgrupper tydligare. Men i grunden vill man att alla medlemmar ska få möjlighet att delta.

En möjlig idé när det gäller urval är att låta alla Teatercentrums medlemmar som får bidrag av en region eller en kommun få delta. Detta är inte minst viktigt för att Stockholms stad ska känna sig motiverade till bidragsgivningen.

Ekonomi

Något man nämner som en svårighet för teatrarna är hur man gör med arvode från Teatercentrum till de medverkande teatrarna. Ska teatrarna få betalt för att spela? Om ja, hur mycket? Och i så fall var ska dessa medel komma ifrån? I dagsläget erbjuder Teatercentrum Östra en blygsam summa.

Bland de intervjuade lyfts även teatrarnas ekonomi som eventuella hinder för att kunna delta på Stjärnkalaset.

Många har svårt att betala traktamente och logi, samt att vissa teatrar inte har kontrakterade ensembler under tiden då Stjärnkalaset äger rum.

Man ser även att tidsaspekten – dagtid – är problematisk för vissa arrangörsgrupper, inte minst de som finns inom skolans värld.

Bland de teatrar som finns utanför Stockholmsområdet så anser man att det inte finns några hinder att delta på Stjärnkalaset så länge man får möjlighet till en scen eller en lokal. Man anser att Stjärnkalaset är väldigt viktigt för dessa teatrar då man annars har svårt att få spela i Stockholm då det i andra fall är problematiskt att få tillgång till lokaler.

Placering

Att Stjärnkalaset är placerat i Stockholm anser man även från teatrarna utanför Stockholmsområdet som bra. Detta då övriga regioner ofta har utbudsdagar som dessa teatrar närvarar vid, men att man vill komma åt arrangörerna i Stockholmsregionen.

Finansiering

Några av de intervjuade anser att anslagen från staden och regionen kommer behöva ökas både till enskilda teatrar och till att genomföra Stjärnkalaset. Det är viktigt för bidragsgivarna att förstå att Stjärnkalaset och alla Teatercentrums medlemmar bidrar till staden och regionen på väldigt många sätt.

Generellt sett anser man att kulturlivet är för dåliga på att ta betalt för vad saker och ting verkligen kostar. Deltagaravgift för Stjärnkalaset ser man som svårt att driva igenom, men att en ”no show-avgift” – att man får betala om man har anmält sig och inte dyker upp – skulle kunna vara ett bra sätt att inte sänka publikantalet samt ge en liten intäkt till arrangemanget.

Andra förslag

Ett medskick till Teatercentrum Östra från en av de intervjuade är vikten att säkra personalresursen framöver. Här är det viktigt med en bra överlämning och bra samarbete med de andra arrangörerna av Stjärnkalaset.

En tanke som lyfts är även om antalet medlemmar utanför Stockholm ökar så skulle ett ”Stjärnkalas Mitt” vara en lösning. Även om man vet att det skulle vara komplicerat att få till stånd. I så fall skulle förmodligen fler samarbeten behövas.

Från teatrarnas sida önskar man att flera teatrar utanför Stockholmsområdet ges större och bättre möjlighet att närvara med sina produktioner under Stjärnkalaset. Det är svårt för de teatrar som inte har egna scener i Stockholm. Här skulle kompletterande lokaler kunna vara en lösning.

Ett förslag som nämnts i intervjuerna är att man från teaternas sida gärna skulle vilja ha ett möte – antingen före, efter eller både och, i samband med Stjärnkalaset. Det skulle kunna vara ett möte som samlar upp tankar och idéer som teatern kan dela med sig av.

Utbudsdag för vuxenproduktioner

Bland teatergrupperna finns ett visst intresse gällande att det arrangeras en utbudsdag för vuxenproduktioner. Men det skulle behövas en djupare analys av underlag och hur intresserade arrangörerna är av detta. Inte minst eftersom det generellt inom kulturen och scenkonsten verkar som att vuxenpubliken har svårt att hitta tillbaka efter pandemin.

Om det skulle bli så att det arrangeras en utbudsdag för vuxenproduktioner så bör den inte vara regionalt knuten, utan vara en nationell angelägenhet. Problem uppstår möjligen i att Sverige är ett stort land, men detta skulle kunna lösas genom att göra utbudsdagen turnerande mellan två och tre platser.

Precis som för det nuvarande Stjärnkalaset så anser man att det finns utrymme för en rimlig deltagaravgift om man skulle ordna en utbudsdag för vuxna.

Om Teatercentrum skulle kunna åstadkomma en utbudsdag för vuxenproduktioner som överträffar de utbudsdagar som redan finns idag så är man positiv till en sådan utveckling. Man ser även i så fall att denna typ av utbudsdag har övriga behov om mötesplatser, politisk närvaro etc.

Teatercentrums övriga verksamhet

Behovet av fler mötesplatser och nätverk

Man ser från teaternas perspektiv att Teatercentrum verkligen gör ett bra jobb som gör skillnad. Det som Teatercentrum skulle kunna åta sig att arbeta vidare på är skapa mötesplatser och nätverk mellan medlemmarna. Där medlemmarna oftare kan träffas, både fysiskt och digitalt, för att prata med varandra. Här skulle samtal föras som senare skulle kunna fångas upp av Teatercentrum som viktiga frågor som medlemmarna vill att man ska arbeta vidare med.

Vidare ser man att det skulle vara bra om Teatercentrum kunde bistå med att förbättra förståelsen och kontakterna mellan kultursekreterare/kulturombud och teatrar.

Man menar att det idag är väldigt personbundet för hur en kultursekreterare kan möjliggöra barn och ungas tillgång på scenkonst. Ofta har de tuffa förutsättningar vad det gäller resurser. Det samma gäller för kulturombuden i skolorna där lärarna måste slåss för tid för kultur.

Teatercentrum som påverkansorganisation

Bland de intervjuade framhåller man att Teatercentrum har en viktig roll att fylla som företrädare för sina medlemmar. Man tycker det är viktigt att man fortsätter visa på betydelsen av dess medlemmar, och att driva Stjärnkalaset skapar förutsättningar för fortsatt konstnärlig utveckling inom scenkonsten.

Även om antalet politiker inte blir fler under själva Stjärnkalaset så anser dock teatern att politikerna generellt behöver bli mer utbildade i den fria scenkonstens och kulturens villkor och betydelse.

Här ser man att Teatercentrum skulle kunna göra mer för att informera och vara en viktig aktör för att påverka politiken i regionerna och kommunerna. Man tror att genom en ökad förståelse från politikerna så kan bättre förutsättningar ges för de olika delarna i kulturlivet, inte minst genom att göra det mer möjligt för kultursekreterare och kulturombud att ge barn och unga tillgång till mer kultur.

Ett medskick från en intervjuperson är att Teatercentrum borde ligga på Kulturrådet för att skapa ett landstäckande turnéstöd.

Bland teatergrupperna efterfrågas även att Teatercentrum skulle kunna arbeta mer med att arrangera kurser och inspirationstillfällen för medlemmarna. Teman för dessa tillfällen bör vara sådana som medlemmarna själva efterfrågar.

Analys

Utifrån samtal och intervjuer med företrädare från de olika intressentgrupperna gör jag följande analys:

Arrangörer

Arrangörerna betonar att det är viktigt att man kan se hela föreställningar under utbudsdagen, likaså att det finns olika spår utifrån målgrupper, så att man kan se det utbud som passar ens syfte bäst. Man betonar vikten att det finns en bred representation gällande målgrupper och tematik bland föreställningarna

Arrangemanget får gärna äga rum under samma tak och gärna flera dagar. Det bör vara fokus på föreställningar. Seminarier, workshops och mötestillfällen för arrangörer och producenter kan man ha på andra tider på året. Andra tydliga medskick är att tidpunkten för Stjärnkalaset bör flytta till hösten och förläggas till (flera) eftermiddagar, så att lärare enklare kan komma ifrån. Man bör också samverka med Kulan inom Stockholms stad, till exempel kring kommunikation. Och så bör det samlande minglet styras upp och göras festigare.

Det är delade meningar om hur man ser på urval eller inte gällande vilka föreställningar som ska visas. Man kan eventuellt tänka sig en höjd deltagaravgift.

Man bör göra insatser för att öka närvaron av antalet lärare och kulturombud, men också påverka friskolors insatser på kulturområdet och även påverka politiska mål och hur skolan ska uppfylla sitt kulturuppdrag.

Utbudsdag för vuxenproduktioner anser man inte är prioriterat. Däremot finns det ett intresse kring att det skapas en mötesplats för produktioner riktade mot unga vuxna, gärna då flera teatrar från hela landet kan delta – förslagsvis som en förlängning av nuvarande Stjärnkalaset. Däremot uttrycks en tveksamhet kring den verkliga efterfrågan av ett sådant arrangemang.

I övrigt ser man stora behov av mötesplatser, både specifikt för enbart arrangörer, men också där arrangörer och teatrar samlas. Man nämner behov av erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling – gärna i samverkan med andra aktörer – och att förstå varandras villkor. Även att stärka förskola och skola som arrangörer.

Man efterfrågar en regional konferens, som ligger utanför Stjärnkalaset, som ett samlande forum.

Bidragsgivare

Bidragsgivare betonar också vikten av att man på Stjärnkalaset kan se hela föreställningar och är positiva

till att det också finns dans och nycirkus. Man tycker att det är bra organisation och logistik och att det är en fördel med flera olika spelplatser runt om i Stockholm. Man markerar att det är viktigt att det bland besökare är representanter från samtliga kommuner i regioner.

Större insatser bör göras för att samverka med skol- och utbildningsförvaltningarna i de olika kommunerna och försöka få fler kulturombud – inte minst de som är nyanställda – att ta tillfället i akt och besöka Stjärnkalaset. Behövs det tas fram en tydlig guide för hur man boka in föreställningar, som nya arrangörer kan använda sig av?

Bidragsgivarna betonar vikten av att föreställningarna under Stjärnkalaset har barn i publiken och man ser också behov av att det lockas fler kommunala kultur- och fritidschefer från hela Stockholm till salongerna under festivalen. Överhuvudtaget bör Teatercentrum sträva efter att stärka skolan som arrangörer.

Man tror att en urvalsprocess skulle ge en högre konstnärlig nivå och utbudet skulle presenteras under flera halvdagar för att möjliggöra för fler lärare att se föreställningarna.

Utbudsdagar för vuxenproduktioner kommer inte att prioriteras ur ett bidragsgivarperspektiv.

Utöver att arrangera en utbudsdag för barn och unga är arbetsgivarrollen för de fria teatergrupperna Teatercentrums viktigaste insats, enligt representanterna för bidragsgivarna.

Teatrar

Representanter från de medverkande teatrarna anser även dom att det är viktigt att man kan visa hela föreställningar under en utbudsdag. Och att Stjärnkalasarrangemanget fungerar väl sett till genomförande och praktiska frågor. Hela arrangemanget är betydelsefullt för teatrarna, inte minst för teatrar utanför Stockholm som vill nå just arrangörer där.

Man ser att man skulle kunna begränsa antalet produktioner till en per teater – så att flera teatrar kan vara med. Likaså skulle man kunna sprida teatrars medverkan till andra regioners utbudsdagar så att trycket på Stockholm inte blir så stort.

Man ser också gärna att man kan hitta flera scener och lokaler, gärna större lokal där flera kan spela simultant. Det bör vara fokus på föreställningar under Stjärnkalaset, gärna med tydligare spår utifrån målgrupper

Workshops, seminarier och nätverkstillfällen kan man

arrangera vid andra tidpunkter. Stjärnkalaset är för kort och utspritt för att skapa gemensamma mötesplatser under själva festivalen. I publiken ser man gärna fler kulturombud från regionens skolor. Teatercentrum får gärna sträva efter att öka intresset från politikerna rent generellt, dock är det inte nödvändigt att politikerna är på plats under själva festivalen.

Ett gemensamt möte för alla medverkande teatrar bör arrangeras, både före och efter genomförande.

Att införa ett urvalssystem för vilka teatrar som ska få medverka under Stjärnkalaset är tveksamt, menar teaterrepresentanterna. Grunden är att alla medlemmar bör få delta. Urval utifrån konstnärlig nivå bör istället ske i samband med att en teater ansöker om medlemskap i organisationen.

Det finns en tveksamhet huruvida det bör arrangeras en utbudsdag för vuxna. Möjligen en nationell anordnad sådan, som flyttar runt till olika städer olika år.

Man ser att Teatercentrums verksamhet idag är viktig. Det man gärna önskar sig är att det ordnas fler mötesplatser som kan stärka nätverket mellan medlemmarna och insatser som stärker medlemmarnas kompetensutveckling.

Likası att Teatercentrum samverkar med andra organisationer och aktörer för att stärka arrangörsledet – inte minst kultursekreterares och kulturombuds möjligheter att arrangera teater för barn och unga. Och att man försöker påverka politiken på regional och kommunal nivå.

Teater Pero. "Där barn sover" med Pernilla Göst. Foto: Jonas Jörneberg

Slutsatser

Utifrån intervjuer, samtal och analys konstaterar jag följande om arrangerandet av Stjärnkalaset.

Konstateranden

- **Fyller en viktig funktion**

Stjärnkalaset är betydelsefull för att den bidrar till att producenter av barn- och ungdomsteater och arrangörer möts och därmed att barn och unga får tillgång till scenkonstupplevelser. Det är en viktig mötesplats som också fungerar som en marknadsplats där viljan att medverka för teatrar är stor och tillgången till ett kvalitativt utbud för arrangörerna är stor.

- **Proffsigt genomförande**

Alla tillfrågade intressenter ger ett positivt omdöme kring genomförandet av Stjärnkalaset. Upplevelsen är att arrangementet sköts professionellt. Varje Stjärnkalas bör även i fortsättningen utformas utifrån de olika regionala förutsättningarna och behoven som finns.

- **Prioritera arrangörer**

Hela utbudsdagen bör planeras och utgå från arrangörers önskemål och behov. Även teatrar är betjänta av att kultursekreterare, kultursamordnare, lärare och annan skolpersonal ser så många föreställningar som möjligt och därmed lockas att köpa in föreställningar.

- **Fokus på föreställningar**

Stjärnkalaset bör även framgent fokusera på att visa föreställningar under utbudsdagen och inte inkludera workshops och seminarier.

- **Hela föreställningar**

Även i fortsättningen bör Stjärnkalaset erbjuda hela föreställningar och med tydliga spår indelat utifrån målgrupper.

- **Flera dagar**

Respondenterna är positiva till att Stjärnkalaset pågår under flera dagar, dock bör det vara förlagt till eftermiddag och tidig kväll, för att underlätta för fler lärare och personal från skolor att komma.

- **Mer samverkan**

Samverkan med Kulan från Stockholms stad och de andra kommunernas skol- och utbildningsförvaltningar bör utökas. Samverkan kan avse både ökad marknadsföring

gentemot kommunernas personal, men också genom mer aktiv dialog gällande planering och genomförande av hela arrangementet.

- **Riktade publikinsatser**

Teatercentrum bör verka för att fler lärare, fler barn och fler kultur- och fritidschefer närvarar under dagarna och bevisar föreställningarna. Viktigt är också att representanter från regionens alla kommuner deltar.

- **Mer festivalkänsla**

I kommunikationen och även på plats under genomförande efterfrågas mer festivalkänsla och en förnyelse gällande hur paketering av Stjärnkalaset görs.

- **Ung vuxen-spår**

Teatercentrum bör inte arrangera en utbudsdag för produktioner riktade mot en vuxenpublik på grund av bristande efterfrågan och även tänkbara finansieringsmöjligheter. Däremot bör man erbjuda ett spår under ordinarie Stjärnkalas med ett utpräglat unga vuxen-produktioner.

Organisering och finansiering

Två frågor som har stått i centrum för utredningen är frågan om fortsatt regional eller nationell samlad organisering av Stjärnkalaset och huruvida det finns möjlighet att öka finansieringen.

Idag arrangerar varje regionkontor sitt egna Stjärnkalas utifrån de lokala förutsättningar och behov som föreligger. Det innebär att det finns olika sätt att hantera utbud, arvodering och en mängd andra frågor på. Av praktiska och resursmässiga skäl – både sett till arbetsinsatser och ekonomi – rekommenderar jag att Stjärnkalaset även i fortsättningen arrangeras av det regionala kontoret.

Apropå finansiering genomförs Stjärnkalaset med hjälp av finansiering från Region Stockholm, som är den största finansiären, samt Stockholms stad, Västmanland och Östergötland. Teatercentrum Östra går också in med ett betydande belopp – liksom de medverkande teatrar, som redan har nämnts.

Min bedömning är att det är svårt att få till en höjning från kommun och regioner med nuvarande utformning av Stjärnkalaset Östra. Andra potentiella finansiärer kan jag inte se. Återstår gör då att se över möjligheterna till höjd deltagaravgift, se sid 18.

Teater Tre. "Jag kan!" med Per Dahlström. Foto: Thomas Zamolo

Diskussionsfrågor

Nedanstående frågor berör utvecklingsfrågor som jag föreslår att styrelsen tar upp till diskussion:

- **Ändrad tidpunkt?**

Av intervjuerna framgår att flera anser att en bättre tid på året för ett Stjärnkalas vore under hösten, i stället för i januari som idag.

- Vilka hinder och möjligheter skulle det innebära att flytta Stjärnkalaset till hösten?

- **Minska trycket?**

Teatercentrum Östra har flest medlemmar och därmed ett högt tryck på sig att erbjuda plats för alla teatrar som vill vara med.

- Skulle man kunna minska på trycket att spela under Stjärnkalaset i Stockholm genom att ett antal Östra-medlemmar erbjuds att spela på andra regioners Stjärnkalas?

- Kan/bör man utverka fler fastställda kriterier för att minska antalet produktioner?

- **Urval eller inte?**

Flera av de intervjuade efterfrågar högre kvalitet i utbudet under Stjärnkalaset. Andra ser ett värde att alla medlemmar får en chans att presentera sig. Ett sätt att begränsa antalet produktioner i Östra skulle vara att medverkande teatrar endast får presentera en produktion.

- Hur ser styrelsen på ifall man skulle tillämpa ett urvalsförfarande där till exempel en kommitté skulle välja vilka som får delta?

- **Fler arrangörer?**

Om fler kommunala tjänstepersoner från fler kommuner besöker Stjärnkalaset så skulle det innebära fler potentiella inköpare av teaterföreställningar.

- Vilka insatser skulle Teatercentrum kunna göra för att nå fler deltagare från arrangörsledet?

- **Höjd – eller ingen deltagaravgift?**

Flertalet av de intervjuade uppger både en förståelse och vilja till en höjd deltagaravgift. Ifall 250 personer skulle betala 1.000 kronor skulle det innebära en intäkt på 250.00 kronor. En ökad intäkt skulle till exempel kunna

gå till att ge ett högre arvode till medverkande teatrar, att öka marknadsföringsinsatserna eller förhyrning av lokal. En annan väg att gå är att erbjuda ett kostnadsfritt evenemang (där man bara betalar för eventuell förtäring).

- Vilka nackdelar skulle en höjd deltagaravgift innebära?

- Skulle det vara möjligt – och önskvärt – att det är gratis att bevista Stjärnkalaset?

- **Ändrad finansiering centralt?**

- Ska Teatercentrum Öst få en större del av det statliga stödet till Teatercentrum nationellt, eftersom Öst har flest medlemmar?

- Ska medlemsavgifterna fördelas till varje region utifrån hur många medlemmar som tillhör varje region, till skillnad från nu när avgifterna fördelas i fyra lika stora delar?

- **Ökad samverkan?**

Större samarbete mellan och samverkan med både kommunernas skol- och utbildningsförvaltningar efterfrågas, inte minst för att säkerställa att kulturombud och personal från fler skolor deltar.

- Hur kan Teatercentrum utveckla samarbetet med regionens alla kommuner och de olika skol- och utbildningsförvaltningarna?

- **Stärka skolan som arrangörer?**

Idag beror tillgången till teater för barn och unga på en enskild lärare eller rektor.

- Hur kan Teatercentrum i högre grad stärka skolan som arrangörer?

- Kan man samverka med andra?

- Kan man anordna en ”arrangörsskola” för nya lärare?

- **Nytt koncept?**

Mer festivalkänsla och ett annat kommunikativt grepp kring Stjärnkalaset efterfrågas.

- Hur skulle man kunna utveckla ett nytt koncept kring Stjärnkalaset i syfte att attrahera fler deltagare?

- **Fler mötesplatser?**

Behovet av sammanhang och platser att mötas för nätverkan, erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling är stor, både hos arrangörer och teatrar. De ska dock äga rum på annan tid på året än Stjärnkalaset.

– Skulle Teatercentrum kunna ta initiativ till att – i samverkan med andra aktörer – arrangera en regional konferens, förslagsvis vartannat år?

– Skulle Teatercentrum kunna hitta en modell för återkommande träffar i form av frukostsamtal eller afterworkträffar, till exempel 2 gånger per år, där teatrar och arrangörer möts?

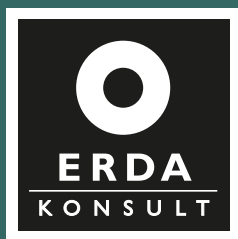

Affisch till Stjärnkalaset. Illustration: Valeria Hedman/Transferstudio..

Medverkande

Följande personer har genom intervjuer och samtal medverkat i utredningen:

<i>Agneta Attling</i>	Dockteatern Tittut
<i>Lena Backlund</i>	Region Örebro
<i>Mia Crusoe</i>	Stockholm stad
<i>Lars Dahlquist</i>	Teatercentrum Södra
<i>Marie Ehrenbåge</i>	Stockholm stad
<i>Ann-Charlotte Eldh</i>	Västra Götalandsregionen
<i>Margareta Grahn</i>	Järfälla kommun
<i>Lena Strömberg Lagerlöf</i>	Region Stockholm
<i>Ann Larsson</i>	Region Stockholm
<i>Marcus Lilliecrona</i>	Teatercentrum Väst
<i>Mikaela Lindstrand</i>	Teatercentrum Norra
<i>Anders Lorentzon</i>	Teatercentrum Östra
<i>Camilla Luterkort</i>	Region Stockholm
<i>Cecilia Meeuwisse</i>	Teater Pero, ledamot Teatercentrum
<i>Rolf S Nielsen</i>	Mittiprickteatern, vice ordförande Teatercentrum
<i>Lovisa Pihl</i>	Angeredsteatern, ordförande Teatercentrum
<i>Vesna Stanisic</i>	Vallentuna kommun
<i>Marie Sundin</i>	4:e teatern
<i>Agneta Svens</i>	Riksteatern Gävleborg
<i>Elisabeth Söder</i>	Stockholm stad
<i>Ulf Thörn</i>	Riksteatern Östergötland

www.erdakonsult.se